

„Viš, kdo je pan Vojtěch?“ ptala se, jsouc rozpustilejší a cyničtější.

Muži zdálo se to být lhostejným. Ostatní společnosti též. Zastávka však začínala být trapnou. Vojtěch se zamračil; jeho opojení bralo mu obvyklý jeho blaseovaný, unavený výraz; jeho zraky hleděly skoro vyhrůžně na smějící se ženu.

Ona však nepozorovala toho pohledu. Nebo ji bavil?

„Pan Vojtěch mne miloval,“ pokračovala s novým výbuchem smíchu. Tlustý mužik hleděl nechápavě. — Jeho nálada byla ohrožena. — Paní naklonila se k němu a zatahala ho za knír.

„Miloval mne,“ opakovala. „Ale nebruč! Bylo to nevinátko! Hotové nevinátko!“

Cosí škublo Vojtěchem. Stará, po léta neukojená zloba se vzbuzovala; pozdvihl ruku a než kdokoliv mohl tomu zabránit, uhodil smějící se ženu v tvář.

Pak, jako někdo, jehož nervy předrážděny, dal se do nepřičetného drsného smíchu.

Byl skutečně opilý.

1897—1904.

SMUTEK PANÍ ANNY

Slunce zapadalo za horu den jako druhý; údolí bylo stejně klidné. Lesy šuměly na podzim tesklivěji a jaro mělo svou zvláštní něhu. Ale jinak nebylo událostí. Jenom že měnily se květy na stráních, svědčilo o postupu doby.

Vesničky ležely rozstříknuty po svahu vrchů. Jakoby chtěly sjeti do údolí. Všecky byly drobné a pozapomenuté. Do městečka bylo daleko; ale také městečko bylo pokračováním ticha.

V revíru zněly někdy rány; hony se konaly po lesích. Také pylák snad vyšel občas na lov; ne příliš často a jaksi krotce.

Dceruška pana lesního jmenovala se Anna. Brouzdala se travou ještě zarosenou a poslouchala ptáky; znala je všechny po hlase. Vše, co žilo v lese, bylo jí blízké; znala doupata jezevců a pelechý zajíců. Vše u ní bylo pohyb; překypovala životem. Už jako dítě ráda tančila. V tom byla svízela. Bylo zřídka možno tančiti. Byla panské dítě; a tak jen za čas při rodinné nějaké slavnosti se tančovalo. Z dalekých dvorů sjížděli se úředníci panství se svými rodinami, s divokými i nesmělými hošíky, se švitořivými a koketními dívčinami v celé nádheře nových šatů — Tomu však bylo zřídka.

Jinak vycházela do polí a poslouchala hudbu v hostinci „u Lva“. Tam se tančilo. Docela blízko se neodvažovala. Bylo tam mnoho lidí, křičících a podnapilých. Tanec nebyl asi nejpříjemnější v nacpané a dusné místnosti, plné prachu. Ale přece byl to tanec.

Stávala tam na mezi s nejasnou touhou. Tančit! Jak ji to lákalo! Bylo to pro ni opojení — A to opojení bylo tak vzácné. Vznášeti se rytmicky a zapomenout na všechno!

Kam unášel ji kolébavý vír? Bylo to její tajemství. Ale srdce bilo jí prudčeji a její tváře se zarděly a oči měly vlhký, toužebný lesk —

Když dorůstala, dostala se do městečka k tetě, jež nebyla příliš veselá. Ale byly tu kamarádky, které žvatlaly a pomlouvaly. Byly tu drobné historie, jež měly tak ohromnou důležitost. Z dále objevovali se romantičtí rytíři. Setkání, pohled, vzdechy! Skryvaná tajemství, prozrazující se nicméně tak snadno. A tanec, konečně tanec. Zdálo se jí, že vstupuje v ráj, když po prvé vcházela do tanečních hodin. A když tančila skutečně! Rozplývala se blahem. Tanec byl životem. Jaký rozkošný život! Co bylo mezi dvojí taneční hodinou, bylo tak prázdné a hluché. Ale pak —!

Ti romantičtí rytíři byli studenti, úřednickové, mužská mládež města, domýšlivá a neotesaná. Jaká to byla obtíž vychovat je k tanci! A jak snadno tančila Anna! Nebylo jí třeba lekcí. Tančila náruživě — Její tanečníci hleděli na její ohnivě tváře, do jejích planoucích očí. Domnívali se, že je miluje. Klamali se. Milovala pouze tanec.

Byl to krásný rok; vzal, žel, konec. Vrátila se domů. Kraj se jí zdál mnohem smutnějším. I pes vyl nějak smutně v té pustině na večer; a ptáci nezdáli se zpívat tak vesele jako druhdý.

Kdysi zabloudil sem mladý muž, který se jí dvořil. Uměl pěkně hovořit a říkat věci, jež se poslouchají rády. A jeho oči dovedly podmaňovati; byly to hluboké, jiskřivé oči. Nebylo třeba ničeho jiného k její lásce.

Mladému muži, inženýru Bláhovi, nebylo bojovati s drakem o princeznu. Nebylo překážek jejich lásky. Vše urovnáno lehce a hravě. Brána štěstí se otvírala, i vejděte, jejichž srdce jsou mláda —

Kteréhosi dne, bylo to nedlouho před svatbou, šli spolu blízkou vesnicí. Vrátili se právě z oficiální návštěvy u staré, podivínské tety, jež ještě nyní budila jejich

smích. Připadala jim jako neznámý nějaký svět. Bylo to v neděli o žních. A „u Lva“ se tančilo.

Smích slečny Anny dozněl. Zadumala se.

Ženich všiml si toho.

„Co je vám?“ ptal se neklidně.

Zabředla se na sál, který míval tolik přitažlivosti pro její dětská léta, na zahráté a udýchané páry, vycházející chvílemi ven, a pak se vážně a téměř váhavě otázala:

„Tančíte rád?“

Usmál se.

„Rád?“

A s výbuchem smíchu, tak lehkou vyvoláním v dobách radosti, dodal:

„Netančím vůbec.“

Zklamání objevilo se v Aniných očích. Ženich přestal se smát.

„Nenaučil jsem se nikdy tančit,“ pravil. „Nebyla příležitost.“

A — bylo to už za vsí a šero přicházelo — naklonil se k Anně a líbaje její oči, ptal se s úsměvem:

„V tom snad nevidíte nic zlého.“

Byla tichá a málomluvná. Odvětila pouze:

„Ne.“

Pak už nemluvili o tom. Byl krásný letní večer, svěží a opojivý. A nebe bylo poseto hvězdami.

*

Slečna Anna vdávala se na podzim. Byla to veselá svatba; vzpomínalo se dlouho na ni a na slečnu Annu. Jakoby odletělo veselé ptáče.

Po svatbě odešli novomanželé do hlavního města.

Říkali, že jsou šťastni.

Milovali se. A nižádný stín nepoložil se mezi ně. Nebo přece? Někdy byla paní Anna smutná. Zahalila se v mlčení a její oči hleděly tesklivě a nepozorně. Přehlížela pak vše, co bylo jejím štěstím; jakoby neslyšela slova lásky, jakoby

jí nerozhřívaly polibky. Otázky úst i očí byly marny; její manžel poznal to několikrát. Bylo to stereotypní nic, jež zdá se tolik toho skrývat; více neuslyšel. Vzdal se na konec naděje dopátrat se příčiny této melancholické zamlklosti. Bylo to ostatně zřídka, že její smutek náhle se vynořil. Jinak byli šťastni. Dopisy, které psala domů, mluvily o tom. A po chvílích zamlčeného smutku přicházely výmluvné radosti. Mladý manžel vysvětloval si ostatně záhadné rozmarny paní Anny; byla v naději. Čekal trpělivě. A tak stín vždy zmizel a ustoupil jasu a záři.

*

Bylo to v pozdních dnech příštího léta, kdy přišla těžká chvíle paní Anny. Porod byl lehký. Ale pak — nikdo nedovedl říci odkud — přišla nemoc. Paní Anna ležela v těžkých horečkách. A dům, kde bývalo tak jasno a teplo, zachmuřil se. Kroky všech zněly bázně a ztlumeně, jako jejich slova. A obava plížila se do nitra manželova. Lékař tvářil se vážně; nechápal, zdálo se, nemoc. Obtížný případ, mružel, mysteriosní případ. — A chorá ležela jakoby v ohni. Nebyla při vědomí. Blouznila. Byla to vysoká horečka.

Seděl u jejího lože. Byla noc.

Matné světlo kahance osvětlovalo smutný pokoj, kde bývalo tolik blaha. Naslouchal; dech choré byl neklidný a nepravidelný. Sáhl jí na čelo, hořelo. Naklonil se k ní, až k ní, a seděl tak nepohnutě.

Rty choré šeptaly něco; napjal pozornost, aby zachytil zvuk jejich slov. Nesrozumitelně zprvu, ale pak jasněji, prudkým, trhavým tónem blouznění šeptala paní Anna:

„On netančí.“

Červenec 1906.